

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HARRISON, JIM

Legendele toamnei; Omul care a renunțat la numele lui / Jim Harrison; trad. de Edith Negulici și Liviu Mateescu. - București : Orizonturi, 2019

ISBN 978-973-736-392-3

1. Negulici, Edith (trad.)
2. Mateescu, Liviu (trad.)

821.111

Copyright © 1978, 1979, by Jim Harrison
Published by arrangement with GROVE PRESS, and
imprint of GROVE Atlantic INC.

Editura ORIZONTURI – București
Bdul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20
telefon: 021.3177679, 0744531333
e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro

JIM HARRISON

Legendele toamnei; Omul care a renunțat la numele lui

LEGENDELE TOAMNEI

Traducere de **Edith Negulici**

*

OMUL CARE A RENUNȚAT LA NUMELE LUI

Traducere de **Liviu Mateescu**

Editura ORIZONTURI

1. Sub semnul crucei în secolul II
Orașe
2. Călătorie în Orientul Mijlociu
3. Istoria îndependenței românești
4. România în secolul XX în documente
5. 100 de ani de la Revoluția Română
6. 100 de ani de la Revoluția Română
7. 100 de ani de la Revoluția Română
8. 100 de ani de la Revoluția Română
9. 100 de ani de la Revoluția Română
10. 100 de ani de la Revoluția Română
11. 100 de ani de la Revoluția Română
12. 100 de ani de la Revoluția Română
13. 100 de ani de la Revoluția Română
14. 100 de ani de la Revoluția Română
15. 100 de ani de la Revoluția Română
16. 100 de ani de la Revoluția Română
17. 100 de ani de la Revoluția Română
18. 100 de ani de la Revoluția Română
19. 100 de ani de la Revoluția Română
20. 100 de ani de la Revoluția Română
21. 100 de ani de la Revoluția Română
22. 100 de ani de la Revoluția Română
23. 100 de ani de la Revoluția Română
24. 100 de ani de la Revoluția Română
25. 100 de ani de la Revoluția Română
26. 100 de ani de la Revoluția Română
27. 100 de ani de la Revoluția Română
28. 100 de ani de la Revoluția Română
29. 100 de ani de la Revoluția Română
30. 100 de ani de la Revoluția Română
31. 100 de ani de la Revoluția Română
32. 100 de ani de la Revoluția Română
33. 100 de ani de la Revoluția Română
34. 100 de ani de la Revoluția Română
35. 100 de ani de la Revoluția Română
36. 100 de ani de la Revoluția Română
37. 100 de ani de la Revoluția Română
38. 100 de ani de la Revoluția Română
39. 100 de ani de la Revoluția Română
40. 100 de ani de la Revoluția Română
41. 100 de ani de la Revoluția Română
42. 100 de ani de la Revoluția Română
43. 100 de ani de la Revoluția Română
44. 100 de ani de la Revoluția Română
45. 100 de ani de la Revoluția Română
46. 100 de ani de la Revoluția Română
47. 100 de ani de la Revoluția Română
48. 100 de ani de la Revoluția Română
49. 100 de ani de la Revoluția Română
50. 100 de ani de la Revoluția Română
51. 100 de ani de la Revoluția Română
52. 100 de ani de la Revoluția Română
53. 100 de ani de la Revoluția Română
54. 100 de ani de la Revoluția Română
55. 100 de ani de la Revoluția Română
56. 100 de ani de la Revoluția Română
57. 100 de ani de la Revoluția Română
58. 100 de ani de la Revoluția Română
59. 100 de ani de la Revoluția Română
60. 100 de ani de la Revoluția Română
61. 100 de ani de la Revoluția Română
62. 100 de ani de la Revoluția Română
63. 100 de ani de la Revoluția Română
64. 100 de ani de la Revoluția Română
65. 100 de ani de la Revoluția Română
66. 100 de ani de la Revoluția Română
67. 100 de ani de la Revoluția Română
68. 100 de ani de la Revoluția Română
69. 100 de ani de la Revoluția Română
70. 100 de ani de la Revoluția Română
71. 100 de ani de la Revoluția Română
72. 100 de ani de la Revoluția Română
73. 100 de ani de la Revoluția Română
74. 100 de ani de la Revoluția Română
75. 100 de ani de la Revoluția Română
76. 100 de ani de la Revoluția Română
77. 100 de ani de la Revoluția Română
78. 100 de ani de la Revoluția Română
79. 100 de ani de la Revoluția Română
80. 100 de ani de la Revoluția Română
81. 100 de ani de la Revoluția Română
82. 100 de ani de la Revoluția Română
83. 100 de ani de la Revoluția Română
84. 100 de ani de la Revoluția Română
85. 100 de ani de la Revoluția Română
86. 100 de ani de la Revoluția Română
87. 100 de ani de la Revoluția Română
88. 100 de ani de la Revoluția Română
89. 100 de ani de la Revoluția Română
90. 100 de ani de la Revoluția Română
91. 100 de ani de la Revoluția Română
92. 100 de ani de la Revoluția Română
93. 100 de ani de la Revoluția Română
94. 100 de ani de la Revoluția Română
95. 100 de ani de la Revoluția Română
96. 100 de ani de la Revoluția Română
97. 100 de ani de la Revoluția Română
98. 100 de ani de la Revoluția Română
99. 100 de ani de la Revoluția Română
100. 100 de ani de la Revoluția Română

sfârșitul lunii octombrie a anului 1914, trei frați plecau din Choteau, Montana, în Calgary, Alberta, pentru a se înrola în Primul Război Mondial. (S.U.A. nu a intrat decât în 1917). Mână lute, un bătrân indian îi însoțea, pentru a aduce înapoi la fermă caii pur-sânge, deoarece tatăl lor considera că era nepotrivit ca fiile săi să se ducă la război călare pe mărțoage. Mână lute cunoștea toate scurtăturile din nordul Munților Stâncosi, aşa că în călătoria lor ei traversară ținuturile sălbaticice, departe de drumuri și așezări omenești. Plecaseră înainte de ivirea zorilor luându-și rămas bun de la tatăl lor care ținea în mână lampa cu ulei și purta mantia lui de bizon; cu totii erau tăcuți și ultima suflare de rămas bun a colonelului care-și îmbrățișă fiile se înălță într-un nor alb, spre căpriile din grajd.

Până când se lumină de ziua, vântul turbat suflă puternic peste plopii îngălbeniți, frunzele se desprindeau de pe trunchii dezgoliți, se împrăștiau pe deasupra pășunilor înalte și se așterneau unele peste altele.

Capitolul 1

Când traversară primele râuri, frunzele plopilor prinse în vârtejuri se zdrobeau de stânci. Cei trei frați se oprișeră pentru a privi un vultur pleșuv, forțat să iasă din ascunzătoare la prima zăpadă căzută în munți, urmărind fără succes un cârd de rațe sălbatrice, ascunse printre tufișuri. Chiar și în această vale se auzea șuierul furios al vântului izbindu-se de stâncile reci, deasupra construcției de cherestea.

Până la prânz frații treceră de cumpăna apelor, de Munții Cordilieri și se întoarseră din drum doar pentru a mai contempla ferma pentru ultima oară. Astfel, frații savurăruă priveliștea splendidă, în ciuda vântului aspru care aducea aer proaspăt, încât ferma parea incredibil de aproape și de frumoasă, deși se afla deja la aproximativ treizeci de kilometri distanță. Toți se bucurară de peisaj, mai puțin Mână lute, care se temea de sentimentele puternice și-si atîntă neclintit privirea drept înainte, disprețitor, atunci când traversară calea ferată a Pacificului de Nord. Și când merseră și mai departe pe drumul lor și auziră urlete de lup, se prefăcură că nu le-au auzit, din cauză că urletele de lup la amiază sunt cel mai rău semn. Luără prânzul în timp ce călăreau cât mai departe, ca și cum și-ar fi dorit să scape de tânguielile sumbre și nedorind să se opreasca la marginea unei poienițe, de unde le-ar fi putut auzi iar. Alfred, cel mai mare dintre frații, spuse o rugăciune în timp ce Tristan, fratele mijlociu, blestemă și dădu pinteni calului său, trecând pe lângă Alfred și Mână lute. Samuel, cel mai mic dintre frații, se plimba delectându-se cu flora și fauna bogată, pe care le privea atent. El era lumina ochilor familiei sale,

LEGENDELE TOAMNEI

iar la opt-sprezece ani deja studiase un an la Harvard în tradiția Agassizilor¹ la Muzeul Peabody. Atunci când Mână lute se opri la marginea îndepărtată a unei pajiști mari, așteptând ca Samuel să-i prindă din urmă, înima îi îngheță în piept când îi văzu murgul ieșind din pădure, iar călărețul tinând lipit de obraz jumătate de craniu alb de bizon și îi auzi râsul revărsându-i-se pe pajiște, până ajunse la urechile bătrânlui indian.

În cea de-a treia zi a călătoriei lor, vântul se potoli și aerul se încălzi, iar soarele păli din cauza cărei de toamnă. Tristan împușcă o căprioară, spre dezgustul lui Samuel, care mâncă din ea doar din politețe. Alfred, ca de obicei, era adâncit în gândurile lui și se ținea deoparte, întrebându-se cum de Mână lute și Tristan puteau mâncă atât de multă carne. El, unul, prefera carnea de vită. Atunci când Tristan și Mână lute mâncără mai întâi ficatul căprioarei, Samuel râse și le spuse că el însuși care era omnivor avea să ajungă ierbivor, dar Tristan era un adevărat carnivor care obișnuia să-si facă provizii, fiind capabil să călărească, să doarmă, să bea și să facă sex zile întregi. Tristan dădu restul căprioarei unui fermier în al cărui hambar dormiseră peste noapte, preferând hambarul miroslui greu de amoniac ce plutea în camera copiilor. De obicei, fermierul nu știa că există un război în Europa, și cu atât mai puțin știa unde se afla Europa. În mod neobișnuit pentru el, Samuel se îndrăgosti de fiica cea mai mare a fermierului, căreia îi recită un vers

¹ Jean Louis Rodolphe Agassiz (n. 28 mai 1807, Motier - d. 14 decembrie 1873, Cambridge, Massachusetts) a fost naturalist, geolog și profesor american de origine elvețiană. (N.tr.)

din Heinrich Heine în limba germană, limba ei maternă. Tatăl ei râse, în timp ce fata, însotită de mama ei, se ridică de la masă și se retraseră jenate. În zori, când frații părăsiră ferma, fata îi dăruí lui Samuel un fular pe care-l tricotase toată noaptea. Samuel îi sărută mâna, îi promise că îi va scrie și îi oferí un ceas de buzunar de aur, pentru a-l păstra în siguranță. Mână lute urmări această scenă din țarc, în timp ce înceea caii. Ridică șaua lui Samuel ca și cum i-ar fi ținut în mâini destinul, destin aflat în posesia celei mai îndepărțate și mai întunecate sfere de influență feminine. Pandora, Medusa, Bacantele, Furiile sunt toate femei, deși zeițe minore, dincolo de concepte sexuale. De ce ar fi moartea mai importantă decât pământul sau esența frumuseții?

Frații călăriră tot restul drumului până la Calgary în toiul scurtei veri indiene. Într-o tavernă de pe marginea drumului, unde-și legaseră caii și intraseră însetăți să bea o bere rece, avu loc un incident neplăcut. Proprietarul refuză să-l lase înăuntru pe Mână lute. Samuel și Alfred încercără să-l înduplece, apoi Tristan intră și el în tavernă după ce adăpase caii, judecă situația și-l împușcă. Îi aruncă o monedă de aur portarului înarmat, care ține pistolul cu mâinile tremurând, luă o sticlă de whisky și o găleată de bere și făcură un picnic în aer liber, sub un copac. Alfred și Samuel ridică din umeri, fiind deja obișnuiți cu comportamentul fratelui lor. Lui Mână lute îi plăcu gustul berii și al whisky-ului, dar doar își clăti gura înainte de a le scuipa. El era un indian, care-și petrecuse ultimii treizeci de ani pe teritoriile triburilor

indiene Cree și Blackfoot și hotărâse că se va îmbăta doar dacă se va întoarce vreodată la Lame Deer înainte de a muri. Atitudinea lui provocă râsul lui Samuel și Alfred, dar nu și al lui Tristan, care înțelese și care fusese apropiat de Mână lute încă de la vîrstă de trei ani, în timp ce Samuel și Alfred avuseseră tendință de a-l ignora pe indian.

În Calgary li se făcu o primire neobișnuită în armată. Majoritatea celor care formau cavaleria locală provineau din aceeași zonă din Cornwall, la fel ca tatăl lor, de fapt, chiar în același an el scăpase din Falmouth, navigând mai degrabă înspre Halifax decât spre Baltimore. Maiorul era uimit de refuzul Statelor Unite de a intra în război, război despre care înțelesese că era mai monstruos și mai de durată decât imaginea optimistă a acelor canadieni care și-i imaginau pe Kaiser și pe nemții lui în zbor, în momentul în care localnicii debucaseră pe continent. Dar apoi asemenea laude naive erau apreciate de soldații care erau, în mare parte, carne de tun pentru intrigile politice și economice internaționale. Într-o lună de antrenament înainte de transportul cu trenul la Quebec, Alfred deveni rapid ofițer, Samuel aghiotant, datorită cunoștințelor sale de limbă germană și abilităților de a descifra hărți topografice. Însă Tristan se bătu cu cei din armată până când fu retrogradat și obligat să se ocupe de cai, unde se simți, de fapt, destul de confortabil. Uniformele îl stânjeneau, iar exercițiile militare îl plăcuseau de moarte. Dacă n-ar fi fost loialitatea față de tatăl său și ideea că trebuia să-i poarte de grija lui Samuel, Tristan ar fi evadat din cazărmă, ar fi încălecat

pe un cal furat și s-ar fi îndreptat spre sud, pe urmele lui Mână lute.

Acasă în apropiere de Choteau, William Ludlow (colonel în rezervă al armatei americane, inginer) petreceea nopti albe. El răcise în dimineață în care băieții lui plecaseră să se înroleze în război și zăcuse la pat o săptămână, uitându-se fix la fereastra dinspre nord, așteptând să se întoarcă Mână lute cu vești, oricât de vagi și de insuficiente ar fi fost ele. Colonelul îi scriesse lungi scrisori soției sale, care-și petreceau iarna în Prides Crossing, în nordul Bostonului, dar avea și o casă la Louisburg, unde organiza serate muzicale. Ea adora peisajul sălbatic cu lanțuri muntoase din Montana, din mai până în septembrie, dar la fel de mult îi plăcea să se suie în tren și să revină la lumea civilizată din Boston, un lucru destul de obișnuit pentru proprietarii bogăți ai acelei vremi. Conțar prejudecătilor, cowboy-ii nu-și intemeiau niciodată propriile ferme. Existau doar câțiva experți – hipioți rătăcitori, proscriși ai epocii și câțiva cazaci din regiune care se pricepeau mai bine la medicina veterinară decât la arta socializării. Unele dintre cele mai mari ferme din nordul și centrul statului Montana erau de fapt deținute de nobili scoțieni și englezi, absenți în cea mai mare parte a timpului. (Sir George Gore, un bandit irlandez de sorginte nobilă discutabilă, reușise să-i înfurie pe indieni ucigând mii de elani și tot atâtia bivoli într-o expediție „sportivă”.)

Dar Ludlow îi scrise soției sale aflându-se într-o stare de durere profundă. Ea insista ca Samuel să fie

înținut departe de război. Cu un an înainte, în timp ce luau prânzul în fiecare sămbătă la Boston, povesteașă despre săptămânilor lui extraordinare la Harvard. Ea își tratase cu blândețe ultimul născut, în timp ce Alfred fusese încă din tinerețe plăticos și metodic, iar Tristan imposibil de stăpânit. În septembrie, la o lună după atentatul de la Sarajevo, Isabel se certase cu soțul ei trei zile, timp în care își împachetase toate lucrurile, iar apoi plecase de acasă. Acum Ludlow își dădea seama că-ar fi trebuit să-l rețină pe Samuel și să-l trimîtă înapoi la Harvard, chiar și numai pentru a-i face pe plac mamei sale. Susana, Tânără lor verișoară de gradul doi, pe care o adusese din est în speranță că Alfred ar face o căsnicie bună cu ea, se logodise în schimb cu Tristan. Acest lucru îl amuză pe Ludlow, care în secret favoriza comportamentul neadecvat al lui Tristan, chiar dacă imediat după cina dată în cinstea logodnei lor, Tristan dispăruse în mod absolut inexplicabil cu Mână lute și lipsise timp de o săptămână, urmărind un urs grizzly care le răpise două vite.

Colonelul Ludlow își alina zilele uitându-se la albumele de fotografii din viața lui, iar mintea lui se înviora brusc, aprinsă de febră usoară. Ajunsese la vîrstă în care era în mod obișnuit imaginile romantice din amintirea lui se transformaseră în ironii; trecutul devenise o băltoacă densă din care nu putea trage concluzii. Deși avea deja 64 de ani, sănătatea și vigoarea sa nu păliseră și părintii lui, în vîrstă de peste 80 de ani, trăiau în Cornwall, ceea ce însemna că dacă nu i se întâmpla un accident, William Ludlow era probabil să trăiască mai mult decât și-ar fi dorit. În însemnările

sale citi o poezie sentimentală pe care-o scrisese când era în Vera Cruz și remarcă amuzat că o păstrase lângă un decupaj din ziar despre „Fecunditatea peștelui cod”. În calitate de inginer minier, el colindase din la Maine până la Vera Cruz și de la Tombstone, Arizona și Mariposa, California la Țara de cupru din Peninsula Superioară a Michiganului. Nu se căsătorise până la 35 de ani și apoi alegerea fusese reciproc neplăcută – fiica unui colosal de bogat bancher de investiții din Massachusetts. Și nu e ca și cum avea ar fi contat în viață lui – el însuși câștiga lunar câteva sute de lire sterline dintr-o mină de argint din Vera Cruz, aproape patru mii de dolari la cursul actual. Dar îi depozitase într-o bancă din Helena, unde călătorea de mai multe ori pe an pentru a-și asigura investițiile și pentru a continua să frecventeze Cattleman's Club. Căsătoria lui se consumase treptat, transformându-se din focul pasiunii romantice a lui Keats într-o convenție civilă rece, de o eleganță supărătoare. Luna de miere prelungită petrecută în Europa îi emancipase atât de mult încât colonelului nu-i mai păsa dacă soția lui avea un amant la Boston, de cele mai multe ori mai Tânăr decât ea însăși. Cea mai recentă aventură scandaluoasă a ei, ascunsă cu discreție, era John Reed, student la Harvard, care vea să devină un bolșevic renumit și să moară în marea epidemie de tifos exantematic, la Moscova. La fel ca multe alte feministe bogate ale timpului său, soția lui avea nenumărate pasiuni înflăcărate. După ce primul ei născut fusese numit, aşa cum se cuvenea, după bunicul său, al doilea care îi moștenise impulsurile pasionale fu botezat Tristan,

nume inspirat de legendele medievale pe care ea le studiase la Wellesley. Cumva tipic pentru ea, Isabel fusese prima femeie care jucase polo cu oricine avea calitățile unor armăsari înfocați care consideră lumea propriul lor grajd. Dar avea un aspect impunător, chiar și la cincizeci de ani, o frumusețe revoltătoare, deși corpul ei odinoară subțire era acum din ce în ce mai opulent. Încercase să facă din bietul Samuel un artist, dar el moștenea pasiunea pentru știință a tatălui său și se plimba pe la fermă cu cataloagele sale de biologie, corectându-le studios inadvertențele victoriene.

Pentru prima dată de când băieții îi plecase să la război, William Ludlow coborî la cină și remarcă disperat răcoarea singurului loc gol din capul mesei, unde căldura focului aprins în șemineu nu ajungea. Roscoe Decker, administratorul fermei sale, obișnuia să-și bea cafea împreună cu soția lui, poreclită Pet, o indiană din tribul Cree recunoscută pentru frumusețea ei, pe care soția lui Ludlow o învățase să gătească bine în ultimii ani dintr-o carte de bucate franțuzească, cunoscută sub numele de Ali Bab. Decker (pentru că nimeni nu-i spunea Roscoe, un nume care-i displăcea) în vîrstă de aproximativ 40 de ani, avea picioarele zvelte ale unui călăret, dar brațe și piept puternice de taur, formate în tinerețe, când trebuia să sape gropi pentru stâlpii de telegraf.

Ludlow le spuse că se simțea singur și îi întrebă dacă ar putea cina împreună în sala de mese. Pet îi turnă o ceașcă de cafea și clătină din cap. Decker se uită în altă parte. Ludlow simți că îi iau obrajii foc, gândindu-se că va trebui să le poruncească să mănânce

cu el, indiferent de cei zece ani pe care îi petrecuseră separat, într-o conviețuire pașnică. Așadar Ludlow și Decker își băură cafeaua sub presiunea dezamorsată de aroma tulburătare a unei tocane de vânat din Normandia, stropită cu cidru, pe care Pet o gătea în bucătăria de lemn. Decker încercă să-i vorbească despre turma de vite, dar Ludlow privea ostil în depărtare, neauzindu-l în pricina mâniei lui. Se uita cum Isabel Doi, fiica de 9 ani a lui Decker, numită astfel după soția lui Ludlow, venea dinspre hambar, aducând ceva. Trecu prin şopronul care adăpostea pompe și intră pe ușa bucătăriei ținând în palme ceva ce se dovedi a fi un pui de bursuc de doar câteva săptămâni pe care îl dăruise Tristan. Pet îi ceru să scoată animalul afară din casă, dar Lodlow o întrerupse curios. Puiul de bursuc părea bolnav și Ludlow spuse că laptele trebuia încălzit și că înăuntru trebuia să adauge bucătele de carne tocate fin. Pet ridică din umeri și începu să frământe aluatul de biscuiți, în timp ce Ludlow încălzi puțin lapte și Decker examină mica vîtate. În cămară găsiră câteva biberoane și suzete vechi, iar Isabel hrăni și legănă puiul de bursuc în timp ce acesta sugera lapte înfometat. Acum Ludlow era fericit, scoase o sticlă de coniac Armagnac și turnă în pahare, pentru el și pentru Decker, pentru a-l savura împreună la cafea. Isabel Doi refuză să meargă la școală din cauza că era pe jumătate metisă, aşa că Ludlow le promise că se va ocupa de educația ei, începând din dimineața următoare, de la ora opt fix.

Starea de spirit se îmbunătăți în mod atât de remarcabil, încât Ludlow coborî în pivniță să ia o sticlă

de vin roșu pentru cină. Ani de zile ignorase bunul gust al soției sale în materie de vinuri de calitate, apoi treptat, devenise adeptul lor, citise chiar un tratat de vinologie și de atunci o ținuse numai în beții, până la punctul în care pivnița îi fusese ticsită, parțial din cauza transportului de vinuri cumpărate pe ascuns de la un oficial al Căilor Ferate și silit să-l trimită în Pacificul de Nord, dar care deraiașe la San Francisco. Și în pivniță rezolvase problema; toți vor mâncă în bucătărie, inclusiv Mână lute, atunci când se va întoarce la fermă. În acest fel, spera ca absența fiilor lui să nu fie atât de crudă și evidentă. Odată întors în bucătărie, considerase că pivnița era un adăpost potrivit în timpul iernii. Sala de mese urma să fie închisă. Familia lui Decker urma să se mute în camera de oaspeți și cei trei muncitori de la fermă puteau avea camera lui Decker. Toți știau că Mână lute nu se va clinti din coliba lui, acolo unde el intrase puțin doar când Isabel Doi avea 3 ani și era bolnavă, iar Mână lute îi ceruse să-i îngăduie să facă o anumită ceremonie personală. Deși Ludlow știa că Mână lute avea un sac plin de scalpuri, multe dintre ele caucaziene, totuși aprobase ceremonia.

După cină, își petrecuă toată seara jucând pinnacle, iar Pet și Isabel Doi câștigăру doar datorită vinului și coniacului pe care Decker și colonelul Ludlow le consumaseră. Ludlow îl anunță pe Decker că a doua zi vor pleca la vânătoare de cocoși de munte și își vor lua seterii cu ei. Decker îi răspunse că se aştepta ca Mână lute să se întoarcă în câteva zile. Pet le servi o budincă de prune coapte, culese din livadă și Isabel